יום ד', כ"ח בתשרי תשס"ח (10 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

*בהפרש של 36 שנה, נוסדו השבוע שניים מן היישובים השיתופיים הוותיקים בארץ – ב-**כ"ה בתשרי** שנת תרע"א [1910] **נוסדה הקבוצה הראשונה, דגניה**; והיום, ב-**כ"ח בתשרי** בשנת תש"ז [1946] **קבוצת עין צורים** עלתה להתיישבות בהרי חברון.*

דגניה א'

קיבוץ זה הינו הראשון שהוקם בארץ ישראל, ולכן גם ידוע בתור 'אם הקיבוצים'. מקור השם דגניה בחמשת מיני הדגנים הגדלים בישראל.

דגניה א' (או דגניה, כפי שנקראה עד להקמת דגניה ב' בשנת 1920) נוסדה בשנת 1910 על אדמות הכפר אום ג'וני שנרכשו על ידי קק"ל בשנת 1900, על ידי קבוצה, שנקראה "הקומונה החדרתית". היתה זו הקבוצה השנייה שעבדה את אדמות אום ג'וני. קדמה לה "קבוצת הכיבוש" שהגיעה למקום בשנת 1909 בסיוע "המשרד הארצישראלי". קבוצה זו קיבלה על עצמה לנהל את המקום ללא עזרת הפקידות לניסיון של שנה אחת. ב-1909 נתגלע סכסוך בין מנהל חוות כנרת מטעם המשרד הארצישראלי, האגרונום **ברמן**, לבין הפועלים, וקבוצה של פועלים החליטה לקחת פסק זמן ולהשתלם בעבודת החקלאות בחדרה. ב־28 באוקטובר 1910 [=כ"ה בתשרי], לאחר שחתמו על הסכם חדש עם **ארתור רופין**, מנהל המשרד הארצישראלי, חצו אנשי ה"קומונה החדרתית", חלקם אנשי 'הקומונה הרומנאית' (על שם העיר רומני שבאוקראינה), בהנהגתו של **יוסף בוסל** את הירדן בדרכם ליישב ולעבד מחדש את אדמות אום ג'וני. דגניה א' בהיותה הקבוצה הראשונה ואב-הטיפוס לדגם ההתיישבות הנקרא **קיבוץ** ידועה כ"אם הקבוצות" או "אם הקבוצות והקיבוצים". ב־4 ביוני 1912 הקבוצה עברה מאום ג'וני לנקודת הקבע, באב-אלתום - שער הנהר, מוצא הירדן מהכנרת, בו היא ממוקמת עד היום.

במאורעות 1936-1939 שימשה דגניה בסיס לפלוגות השדה, וערב מלחמת העצמאות בסיס לפלמ"ח. במלחמת העצמאות הצליחו מגיניהן של דגניה א' ודגניה ב' לבלום את צבא סוריה שפלש לעמק הירדן. טנק סורי שהגיע לפתחה של דגניה נפגע ונעצר בידי מגיני המקום ונמצא שם עד היום. המיתוס מספר שהטנק נפגע והושבת באמצעות בקבוק תבערה דמוי בקבוק "מולוטוב", אך במאמר בשם "איך באמת נפגע הטנק של דגניה?" מאת מיכאל מס, שפורסם בגיליון 7 של מגזין "השריון", בשנת 2000 עמודים 60,61 נכתב על בדיקה שנערכה על ידי חיל החימוש ב־1991:

"**הבדיקה** העלתה שבטנק השרוף נמצאה חדירה בליסטית אחת בצריח, אחת בצריחון המפקד, ורסס היקפי מתחת לאזור הפגיעה... נגרמו ממטען חלול... ממדי הרסס ההיקפי, צורתו ועובי השריון הנחדר, מתאימים לפצצת מטול פיא"ט" (נשק אנטי- טנקי שהופעל על ידי לוחמי חטיבת גולני שהוחשו כתגבורת לחזית עמק הירדן).

כיום, דגניה א', כמו קיבוצים רבים עוברת תהליך של הפרטה. בסוף חודש פברואר בשנת 2007, הסתיים פרק משמעותי בהיסטוריה של הקיבוץ, כאשר בהצבעה בקרב חברי הקיבוץ, הוחלט כמעט בפה אחד להחליף את השיטה השיתופית בשיטה דפרנציאלית.

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', כ"ח בתשרי תשס"ח (10 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

****

עין צורים

קבוצת עין צורים היא קיבוץ השייך לתנועת הקיבוץ הדתי, הנמצא במועצה אזורית שפיר, מדרום לעיר קריית מלאכי.
תחילת דרכו של הקיבוץ הייתה ב-23 באוקטובר 1946 [היום, כ"ח בתשרי], אז הוקם כנקודת היאחזות בגוש עציון. מקימיו היו חברי גרעין ה' של בני עקיבא ששהו קודם לכן בטירת צבי (לא הרחק מדגניה). במלחמת השחרור נפל הקיבוץ, כמו שאר יישובי הגוש, בידי הירדנים, והגברים ששהו בו נפלו בשבי. עם חידוש היישוב בגוש עציון, אחרי מלחמת ששת הימים, נוסד על מקומו ההיסטורי של עין צורים, הקיבוץ ראש צורים.

עין צורים באזור שפיר

ביום ט' בתמוז תש"ט (1949) נאחז קיבוץ עין צורים על אדמות סוואפיר (שפיר) בין קסטינה לאשקלון.
סיפורו של הקיבוץ מתחיל בשלהי 1944 בקיבוץ טירת צבי בעמק בית שאן. אל טירת צבי נאספו חברי בני-עקיבא והקימו גרעין להתיישבות. ב- 1946 נקראו הצעירים להטות שכם להתיישבות במצודת ביריה בהרי צפת, כתגובה למאסרם של מתיישבי ביריה על ידי השלטון הבריטי. קשה היה להקים בביריה ישוב הנושא את עצמו, ולכן, בשלהי 1946, הציעה הסוכנות היהודית לקבוצת המתיישבים לצאת להתיישבות בהרי יהודה - בגוש עציון.
בברכת "ברוך מציב גבול אלמנה" עלתה הקבוצה לקרקע בראשית שנת תש"ז בגוש עציון. שם הישוב נקבע "עין צורים" על-שם מעין קטן שנבע בין הסלעים סמוך לישוב. את זמנם בישוב חילקו המתיישבים בין אימוני נשק ושמירה, לבין הטיפול במשק שכלל פרות, עופות ומטע קטן.
החלטת האו"ם על חלוקת א"י בנובמבר 1947 כללה את הגוש במדינה הערבית, עקב כך החמיר מצב הביטחון בגוש עציון. גברו ההתנכלויות של הערבים מהכפרים השכנים, הישובים סבלו מצליפות וממצור. מצב זה נמשך עד לערב הכרזת המדינה, עת נערכה התקפה עזה על יישובי הגוש. כפר עציון עלה בלהבות ואנשי עין צורים נפלו בשבי. לאחר עשרה חודשי שבי הוחזרו החברים ארצה, והחלו דיונים על מיקום ההתיישבות החדשה. לבסוף הוחלט על התיישבות באזור שפיר בדרום.
בחודש אייר תש"ט עלתה קבוצת החלוץ מבין המתיישבים על אדמות סוואפיר בדרום ואחר הצטרפו אליהם שאר החברים שהתרכזו בקיבוצים סעד ויבנה. לקיבוץ הוקצו כ- 5000 דונם קרקעות, מהם כ- 2000 דונם באזור הנגב הצפוני בקרבת העיירה נתיבות. לקיבוץ יצא מוניטין בזכות גידוליו המבורכים, ובעיקר תודות לרפת אשר הניבה בשנת 1955 את הממוצע השנתי הגבוה ביותר של חלב לפרה, ועל כך זכתה עין צורים בפרס הצטיינות. מיעוט מחברי הקיבוץ עוסקים בחקלאות שלחין - בעיקר כותנה, חיטה וירקות

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', כ"ח בתשרי תשס"ח (10 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

עונתיות; במטעים, אגסים, תפוחים ופרדס. כמו כן קיימים בקיבוץ רפת ולול ומפעלים. בהמשך, הוקם בסמוך לקיבוץ מפעל המזגנים "עצמה-פרג", וכן בתי אירוח כפרי. בשנות ה-80 נבנו שני מוסדות חינוך מרכזיים בשטח הקיבוץ: ישיבת הקיבוץ הדתי עין צורים (תוכנית ה"שילוב") ומרכז יעקב הרצוג ללימודי יהדות.

כחצי שנה לאחר ביצוע תוכנית ההתנתקות, התחילו ליישב מפונים מ**גוש קטיף** ובעיקר מהיישובים **נווה דקלים** ו**נצר חזני**, באתר 'קרווילות' שנמצא בשטח ששייך לקיבוץ. בהמשך מיועדים להיבנות למפונים בתי קבע בשטח הקיבוץ.

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל